

5. Заїка В.К. Природне заліснення та лісівничо-екологічні і морфологічні особливості формування лісостанів на покинутих сільськогосподарських землях північно-західного Поділля / В.К. Заїка, Г.Т. Криницький, Р.С. Іваницький // Наукові праці Лісівничої академії наук України : зб. наук. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2013. – Вип. 11. – С. 41-50.

6. Інструкція з впорядкування лісового фонду України : нормативні директивні правові документи. – Ч. 1. Польові роботи / Українське державне проектно лісовпорядне виробниче об'єднання "Укрдержліспроект". – Офіц. вид. – Ірпін, 2006. – 75 с.

7. Мешкова Т.С. Оцінка стану деревного ярусу лісових насаджень Лівобережного Лісостепу України за даними моніторингу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук: спец. 06.03.03 "Лісівництво і лісівництво" / Т.С. Мешкова. – К., 2007. – 19 с.

8. Пастернак В.П. Методичні підходи до оцінки динаміки відмерлої органічної речовини у дібрових лівобережжя України / В.П. Пастернак // Науковий вісник НАУ : зб. наук. праць. – К. : Вид-во НАУ. – 2008. – Вип. 122. – С. 145-152.

9. Пивовар Т.С. Структура й динаміка відпаду дерев за даними моніторингу лісів II рівня / Т.С. Пивовар // Лісівництво і агролісомеліорація : зб. наук. праць. – Харків : Вид-во УкрНДЛГ-ГА. – 2009. – Вип. 115. – С. 215-223.

10. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р., № 555, "Про затвердження санітарних правил в лісах України". [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/555-95-%D0%BF>.

11. Rogozin M.V. Модели динамики и моделирование развития древостоев / М.В. Рогозин, Г.С. Рогозин // Сибирский лесной журнал : сб. науч. тр. – 2015. – № 3. – С. 55-70.

12. СОУ 02.02-37-476: 2006. Площі пробні лісовпорядні. Метод закладання. – Введ. 26.12.2006. – К. : Вид-во Мінагрополітики України. – 2006. – 32 с.

13. Швиденко А.З. Вуглець, клімат та землеуправління в Україні: лісовий сектор / А.З. Швиденко, П.І. Лакида, Д.Г. Щепашенко та ін. – Корсунь-Шевченківський : Вид-во ФОРМ В.М. Гавришенка. – 2014. – 283 с.

Бузиль М.А., Білоус А.М., Голяка Д.М. Особенности дифференциации деревьев и формирования отпада в молодняках березы повисшей

Исследованы структура древостоя и особенности формирования отпада деревьев в молодняках березы повисшей на старопашотных землях. Описаны закономерности в распределении деревьев березы по санитарному состоянию. Установлено, что отпад деревьев в большей степени осуществляется за счет ослабленных и отмирающих деревьев, однако значительная доля потенциально здоровых деревьев, которая составляет около 30 % и может колебаться в значительных пределах. Выявлено влияние экстремальных метеорологических условий на: формирование структуры древостоя по ступеням толщины и категориям санитарного состояния, а также отпад деревьев и динамику таксационных показателей.

Ключевые слова: сухостой, отпад, дерево, молодняк, береза повисшая, таксационные показатели, санитарное состояние.

Buzyl M.A., Bilous A.M., Golyaka D.M. Some Features of Trees Differentiation and Debris Formation in Young Stands of *Betula Pendula* L.

Stand structure and formation features of trees debris into young stands of *Betula pendula* L. in the old-plough lands are studied. Some distribution patterns of *Betula pendula* L. in the sanitary conditions are described. It is established that dead trees mostly occur through the weaknesses and dying of trees, but there are significant share without any signs of weakening, which could be about 30 %. The influence of extreme weather conditions on the stand structure formation for levels of thickness and sanitary condition category, and also fallen trees and dynamics of measurements indicators, is researched.

Keywords: snags, dead trees, young stands, birch, forest measurement indicators, sanitary condition.

УДК 631.42

Аспір. К.В. Мирончук¹ – НЛТУ України, м. Львів

ВПЛИВ ҐРУНТОВИХ УМОВ НА РІСТ І РОЗВИТОК ЖИВОПЛОТІВ

Встановлено параметри показників фізико-хімічних та агрохімічних властивостей ґрунтів під живоплотами, що зростають у смт Берегомет та м. Чернівці. Висвітлено відмінності впливу ґрунту з кислою реакцією середовища, порівняно з ґрунтом із нейтральною реакцією, на ріст і розвиток живоплотів. Охарактеризовано вміст і профільний розподіл рухомих форм елементів мінерального живлення у ґрунтах різного генезису та ступеня антропогенної перетвореності. Виокремлено показники властивостей ґрунтів, які найістотніше впливають на приріст певного виду рослин. Подано та проаналізовано кореляційні зв'язки між фізико-хімічними, агрохімічними показниками ґрунту та приростом пагонів дослідних живоплотів.

Ключові слова: ґрунт, живоплоти, фізико-хімічні властивості ґрунту, агрохімічні властивості ґрунту, кореляційний зв'язок, приріст пагонів, фактор впливу.

Створення живоплотів у населених пунктах неможливе без врахування факторів та умов навколишнього середовища, а також біологічних особливостей рослин, що їх формують. Серед низки факторів, що визначають інтенсивність росту живоплотів, провідну роль відводять ґрунтовим умовам. Встановлення реальної придатності ґрунтів щодо забезпечення вимог рослин – першочергове завдання під час створення живоплотів, особливо зважаючи на високий антропогенний вплив і ґрунтовий покрив населених пунктів, а отже – і зміну властивостей ґрунтів.

У зв'язку з інтенсивною діяльністю людини, трансформація ґрунтового покриву у Чернівцях досягла свого максимального рівня. Крім цього, вагомими чинниками погіршення екологічного стану є транспортні засоби, промислове виробництво, непродуманий архітектурно-планувальний ансамбль міста, збільшення антропогенного навантаження та ін. [6]. Встановлено, що в умовах деградації фізичних та водно-фізичних властивостей ґрунтів, погіршуються умови живлення і розвиток кореневих систем рослин міських насаджень [3, 4]. Аеротехногенне забруднення теж негативно впливає на якісний стан ґрунтового середовища [3, 9]. Більша частина всіх пилогозових викидів автотранспорту потрапляє на поверхню землі: гази переважно у вигляді опадів, а пил під дією сили тяжіння. Погіршення властивостей ґрунтів залежить від кількості, тривалості впливу, виду забрудників, а також від стійкості цих ґрунтів [4, 5].

Завдання дослідження. У зв'язку з потребою розроблення елементів технології створення живоплотів й оптимізації мінерального живлення рослин потрібно встановити фактори ґрунтового середовища, що визначальним чином впливають на інтенсивність їх росту. Це дасть змогу рекомендувати заходи для поліпшення властивостей міських ґрунтів, зокрема їх поживного режиму.

Мета дослідження – прослідкувати залежність між загальним приростом живоплотів й агрохімічними та фізико-хімічними властивостями ґрунтів. Проаналізувати приріст живоплотів різного видового складу на антропогенно перетворених ґрунтах різного генезису.

¹ Наук. керівник: доц. І.В. Шукель, канд. с.-г. наук

Методика дослідження. На території Чернівців досліджували темно-сірий опідзолений ґрунт по вул. Героїв Майдану (розріз 1 – живопліт із *Cornus alba*) та вул. Рівенський (розріз 2 – живопліт із *Fagus sylvatica*), урбоборнозем вилугуваний по вул. Героїв Майдану (розріз 3 – живопліт із *Forsythia suspense*) та чорнозем вилугуваний по вул. Федьковича (розріз 4 – живопліт із *Carpinus betulus*). У смт Берегомет досліджували експериментальні живоплоти із *Cornus alba*, *Fagus sylvatica*, *Forsythia suspense* та *Carpinus betulus* зростають в умовах незначної дії урбогенних факторів на дерново-буроземному ґрунті в саду (розріз та прикопки 1-4).

У підготовлених до аналізу зразках ґрунту визначали: рН водної та сольової суспензій – потенціометричним методом (ДСТУ ISO10390-2001), обмінну кислотність та обмінний алюміній – методом Соколова, гідролітичну кислотність – методом Капена-Гільковича (ГОСТ 28721-88), вміст гумусу – методом Тюріна в модифікації Сімакова (ДСТУ 4289:2004), азот лужногідролізований – методом Корнфілда (ДСТУ 4115-2002), рухомий фосфор та обмінний калій – методом Кірсанова (ДСТУ 4115-2002), математичне оброблення отриманих результатів та кореляційно-регресійний аналіз – за допомогою Statistica 6 [1, 2, 7].

Органічна речовина – один з найбільш важливих і характерних компонентів ґрунту, що має виняткове значення для ґрунтоутворення і формування родючості. Проведеними дослідженнями встановлено, що вміст гумусу в дерново-буроземному ґрунті невисокий. Зокрема, у верхніх генетичних горизонтах розрізу 1 він становить 2,4-2,9, знижуючись у материнській породі до 0,48 % (рис.). Профільний його розподіл має регресивно-аккумулятивний характер. Вміст гумусу в межах профілю у різних точках дослідної ділянки виявився досить близьким, зокрема в шарі 0-20 см він становить 2,28-2,58, а в шарі 40-60 см – змінюється в межах 0,61-0,75 %.

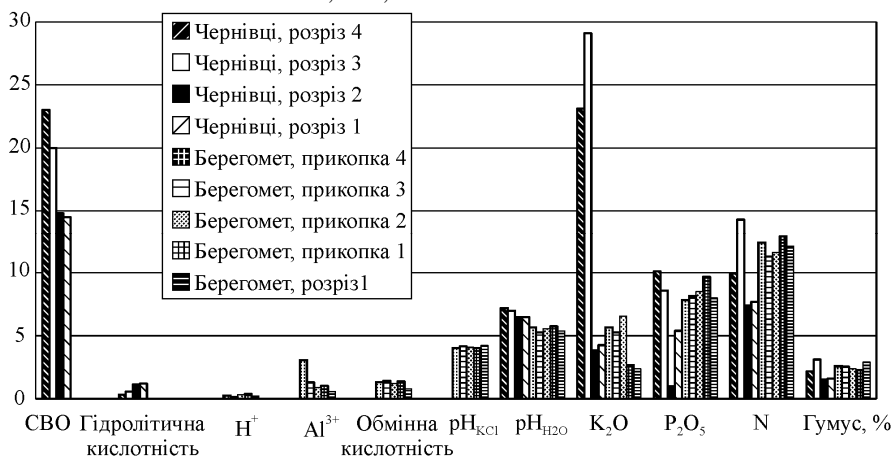

Рис. Агрохімічні та фізико-хімічні властивості ґрунту

Запаси гумусу в ґрунті зумовлюють вміст у ньому елементів мінерального живлення рослин, насамперед азоту, фосфору, сірки та мікроелементів. У

дерново-буроземному ґрунті визначали вміст азоту, що легко гідролізується за методом Корнфілда. Вміст цієї форми азоту в ґрунті зростає з підвищенням вмісту азоту, що цілком закономірно. У верхньому генетичному горизонті ґрунту дослідної ділянки він виявився найвищим (11,30-12,40 мг/100 г ґрунту). До глибини 40-60 см вміст цієї форми азоту знижується майже в 2 рази. Істотних відмінностей між різними точками досліджуваної ділянки не спостережено. Відповідно до прийнятого в агрохімії групування, забезпеченість дерново-буроземного ґрунту азотом, що легко гідролізується, оцінено як низьку.

Вміст рухомого фосфору та обмінного калію визначено за методом Кірсанова, який передбачає вилучення їх з ґрунту 0,2Н розчином хлорної кислоти. Профільний розподіл рухомого фосфору в ґрунті досліджуваної ділянки виявився аналогічним з профільним розподілом гумусу та азоту, що легко гідролізується. У верхньому генетичному горизонті вміст його становить 7,84-9,68 мг/100 г ґрунту. Відповідно до групування ґрунтів за вмістом рухомого фосфору, це відповідає середній забезпеченості. Оптимальним для рослин вважають вміст рухомого фосфору на рівні 15-20 мг/100 г ґрунту.

Вміст обмінного калію в ґрунті залежить, передусім, від вмісту мулу та калієвмісних глинистих мінералів. Встановлено, що навіть в межах однієї невеликої земельної ділянки його вміст може сильно варіювати [8]. Чітких закономірностей щодо профільного розподілу обмінного калію на дерново-буроземному ґрунті в різних точках не проявляється: в одних випадках вміст його з глибиною знижується, в інших – навпаки, зростає. Вищим вмістом вирізняється ґрунт прикопок 2 (живопліт із *Cornus alba*) і 3 (живопліт із *Forsythia suspense*) – 6,55 і 5,75 мг/100 г ґрунту у шарі 0-20 см відповідно. В інших точках досліджуваної ділянки у цьому шарі ґрунту його міститься 2,37-3,75 мг/100 г ґрунту.

У усіх випадках забезпеченість цього ґрунту обмінним калієм вважають низькою з огляду на те, що оптимальний вміст цієї форми калію в ґрунті становить 17-22 мг/100 г ґрунту. Порівняно невисокий вміст у ґрунті обмінного калію може бути зумовлений невисоким вмістом мулуватої фракції та калієвмісних мінералів. Дерново-буроземному ґрунту, через специфіку його генезису, притаманна кисла реакція ґрунтового розчину. Величини ступеня актуальної (рН_{H2O}) та обмінної (рН_{KCl}) кислотності, зазвичай, зростають з глибиною. У верхньому генетичному горизонті їх величини змінюються в межах 5,26-5,75 та 4,02-4,22 одиниці рН відповідно, тобто вони належать до сильнокислих.

Іншою характерною ознакою кислотно-основного стану дерново-буроземного ґрунту є порівняно високі значення обмінної кислотності. Вони, зазвичай, зростають у середній частині профілю ґрунту (до 2,36-3,41 мг-екв/100 г ґрунту). Обмінна кислотність дерново-буроземного ґрунту зумовлюється переважно рухомим (обмінним) алюмінієм. Вміст обмінного водню незначний (0,12-0,48 мг-екв/100 г ґрунту). Підвищення вмісту обмінного алюмінію у середній частині профілю ґрунту свідчить про інтенсифікацію процесів внутрішньоґрунтового вивітрювання. Перехід алюмінію в рухомий стан відбувається також і під впливом процесів оглеєння.

Отже, дерново-буроземний ґрунт дослідної ділянки характеризується низьким вмістом гумусу та доступних для рослин форм елементів живлення,

сильнокислою реакцією середовища та високим вмістом обмінного алюмінію. Серед досліджуваних показників найвищою варіабельністю характеризується вміст обмінного калію.

Дослідження властивостей ґрунтового покриву Чернівців показали, що найнижчий вміст гумусу притаманий темно-сірому опідзоленому ґрунту. У гумусово-аккумулятивному слабоелювіюваному горизонті він становить 1,54-1,60 %, що є найнижчим показником серед усіх ґрунтів (див. рис.). З глибиною вміст його поступово знижується. В урбочорноземі значення цього показника становить 2,51-3,12 %, а в чорноземі вилугуваному – 2,16-3,04 %. Для цих ґрунтів характерне більш поступове зниження вмісту гумусу з глибиною, на відміну від темно-сірого опідзоленого ґрунту, що пов'язано з їх генетичними особливостями, зокрема інтенсивнішим розвитком дернового процесу.

Як і в дерново-буроземному ґрунті простежено чітку узгодженість вмісту гумусу із вмістом азоту, що легко гідролізується. У верхніх генетичних горизонтах урбочорнозему та чорнозему вилугуваного його вміст майже в 2 рази вищий, ніж у темно-сірому опідзоленому ґрунті (12,3 і 14,3 мг/100 г ґрунту відповідно). Найнижчий вміст рухомого фосфору притаманий темно-сірому опідзоленому ґрунту в районі установи Буковинастандартметрології та урбочорнозему вилугуваному (0,5-2,6 і 0,6-8,6 мг/100 г ґрунту в межах профілю відповідно). Найкраще забезпечений рухомим фосфором чорнозем вилугуваний – 3,2-18,4 мг/100 г ґрунту в межах профілю. Проте вміст рухомого фосфору у верхньому генетичному горизонті ґрунтів свідчить про їх середню забезпеченість цим елементом живлення рослин.

За вмістом обмінного калію урбочорнозем і чорнозем вилугуваний відносять до групи ґрунтів з високим вмістом цього елемента. Забезпеченість темно-сірого опідзоленого ґрунту обмінним калієм є низькою, хоча вміст його різко зростає в материнській породі, що може бути пов'язане із зростанням вмісту калієвмісних мінералів.

Темно-сірому опідзоленому ґрунту притаманна близька до нейтральної реакція середовища. Величина ступеня актуальної кислотності у верхньому горизонті становить 6,5 одиниць рН. З глибиною вона підвищується, досягаючи максимуму в материнській породі (7,2-7,3 одиниці рН). Реакція середовища урбочорнозему та чорнозему вилугуваного слаболужна. Максимальні величини pH_{H_2O} (7,4-7,5) приурочені до материнської породи.

Як показують проведені дослідження, з величинами pH_{H_2O} в межах профілю чітко узгоджуються величини гідролітичної кислотності. У верхніх генетичних горизонтах темно-сірого опідзоленого ґрунту її значення становлять 1,13-1,31 мг-екв/100 г ґрунту, знижуючись у материнській породі до 0,34-0,43 мг-екв/100 г ґрунту. Урбочорнозему та чорнозему вилугуваному притаманна невисока гідролітична кислотність, яка дещо підвищується у тих генетичних горизонтах, де відзначено зниження величини pH_{H_2O} .

Характер профільного розподілу суми ввібраних основ є протилежним до профільного розподілу гідролітичної кислотності. У профілі темно-сірого опідзоленого ґрунту її величини зростають з глибиною, що пов'язано з перебігом процесів вилугування. Специфіка генезису, материнських порід і вищій

вміст гумусу в урбочорноземі та чорноземі вилугуваному зумовили формування високої місткості катіонного обміну й зокрема високого вмісту ввібраних основ. Аналогічний показник у темно-сірого опідзоленого ґрунту в 1,5 рази менший. Отже, дерново-буроземному ґрунту притаманні сильнокисла реакція середовища, високий вміст обмінного алюмінію, невисокий вміст гумусу, низька забезпеченість лужногідролізованим азотом та обмінним калієм і середня – рухомим фосфором. Досліджувані ґрунти Чернівців характеризуються нейтральною або слаболужною реакцією ґрунтового розчину. Урбочорнозем та чорнозем вилугуваний краще забезпечені гумусом та елементами мінерального живлення рослин порівняно з темно-сірим опідзоленим ґрунтом.

Одним із завдань досліджень був пошук кореляційних зв'язків між загальним приростом пагонів живоплотів різного видового складу та показниками агрохімічних і фізико-хімічних властивостей ґрунту. Дерново-буроземного ґрунту наявність і тісноту кореляційних зв'язків встановлювали окремо для шарів ґрунту 0-20, 20-40 і 40-60 см (табл.). Встановлено, що в усіх цих випадках проявляється прямий кореляційний зв'язок між загальним приростом рослин та вмістом у ґрунті гумусу.

Коефіцієнт кореляції становить 0,82-0,86 для шарів ґрунту 0-20 і 20-40 см відповідно і є статистично значущим. З наведеного випливає висновок, що підвищення вмісту гумусу в ґрунті буде зумовлювати зростання величини загального річного приросту видових живоплотів. Пояснення цьому факту вбачається в тому, що гумус вміщує елементи живлення рослин, які вивільняються у процесі його мінералізації та покращує фізичні, фізико-механічні, фізико-хімічні та інші властивості ґрунту, а отже, й підвищує рівень його родючості.

Тісний кореляційний зв'язок між загальним приростом і вмістом у ґрунті азоту, що легко гідролізується, характерний лише для шару 0-20 ($r = 0,81$ і є статистично значущим). З глибиною тіснота кореляційного зв'язку між цими показниками знижується, очевидно, через зменшення вмісту цієї форми азоту. Аналогічна закономірність характерна і для кореляційної залежності між загальним приростом і вмістом у ґрунті рухомого фосфору. Однак у цьому випадку найвищі значення коефіцієнтів кореляції ($r = 0,59; 0,43$ і $0,26$ для окремих шарів ґрунту) не є статистично значущими. Простежуються кореляційні зв'язки середньої тісноти (r становить 0,55-0,66) між загальним приростом і вмістом у ґрунті обмінного калію. Однак лише для шару 40-60 см коефіцієнт кореляції є статистично значущим і складає 0,66.

Цілком логічним видається наявність кореляційних зв'язків між загальним приростом і показниками ступеня актуальної (pH_{H_2O}) й обмінної (pH_{KCl}) кислотності. Значення коефіцієнта кореляції між ними для шару 0-20 см становлять 0,97 і 0,93 відповідно і є статистично значущими. Аналогічні кореляційні залежності встановлено між загальним приростом і показниками кількості обмінної кислотності, вмісту рухомого алюмінію та обмінного водню. За сприятливіших показників кислотно-основного стану ґрунту щодо агроекологічних вимог рослин їх прирости будуть кращими.

Табл. Результати кореляційно-регресійного аналізу між загальним приростом дослідних живоплотів та показниками властивостей ґрунту (с/мт Берегомет)*

Ознака		Коефіцієнт кореляції (r)	Рівняння регресії
Y	X		
Шар ґрунту 0-20 см			
Загальний приріст пагонів у досліджуваних живоплотах	Гумус	0,82	$y=288,205-78,66$ гумус
	N	0,81	$y=-81,619+14,7298$ N
	P ₂ O ₅	0,59	$y=11,20+9,91$ P ₂ O ₅
	K ₂ O	0,55	$y=115,24-4,139$ K ₂ O
	pH _{H2O}	0,97	$y=-248,636+61,99$ pH _{H2O}
	pH _{KCl}	0,93	$y=889,06-194,77$
	Обмінна кислотність	-0,48	$y=186,536-68,038$ ОК
	Al ³⁺	-0,218	$y=96,327-0,289$ Al ³⁺
H ⁺	-0,978	$y=-0,485+0,008$ H ⁺	
Шар ґрунту 20-40 см			
Загальний приріст пагонів у досліджуваних живоплотах	Гумус	0,86	$y=199,987-73,059$ гумус
	N	0,22	$y=-82,967+1,602$ N
	P ₂ O ₅	0,43	$y=122,005-5,79$ P ₂ O ₅
	K ₂ O	0,58	$y=13,55-0,09$ K ₂ O
	pH _{H2O}	0,88	$y=3,7+0,02$ pH _{H2O}
	pH _{KCl}	0,55	$y=3,495+0,008$ pH _{KCl}
	Обмінна кислотність	-0,50	$y=-176+0,029$ ОК
	Al ³⁺	-0,71	$y=-1,217+0,017$ Al ³⁺
H ⁺	-0,77	$y=-1,236+0,017$ H ⁺	
Шар ґрунту 40-60 см			
Загальний приріст пагонів у досліджуваних живоплотах	Гумус	0,82	$y=215,15-176,71$ гумус
	N	0,064	$y=99,41-0,51$ N
	P ₂ O ₅	0,26	$y=6,089-0,025$ P ₂ O ₅
	K ₂ O	0,66	$y=17,879-0,13$ K ₂ O
	pH _{H2O}	0,57	$y=3,77+0,002$ pH _{H2O}
	pH _{KCl}	0,23	$y=4,69-0,002$ pH _{KCl}
	Обмінна кислотність	-0,53	$y=-2,011+0,05$ ОК
	Al ³⁺	-0,41	$y=-0,47+0,029$ Al ³⁺
H ⁺	-0,74	$y=-1,56+0,021$ H ⁺	

Примітка: *статистично значущі коефіцієнти кореляції виділено.

Отже, більш сприятливі показники кислотно-основного стану, вищий вміст гумусу та елементів мінерального живлення рослин забезпечать кращі умови для росту й розвитку живоплотів.

Література

1. Городній М.М. Агрохімічний аналіз : підручник [для студ. ВНЗ] / М.М. Городній, А.П. Лісовал, А.В. Бикін та ін.; за ред. М.М. Городнього. – К. : Вид-во "Арістей", 2005. – 468 с.
2. Аринушкіна Е.В. Руководство по химическому анализу почв / Е.В. Аринушкіна. – М. : Изд-во "Наука", 1989. – 486 с.
3. Вовк О.Б. Особливості ґрунтового моніторингу в умовах міста (на прикладі м. Львова) / О.Б. Вовк // Екологія та ноосферологія : зб. наук. праць. – 2007. – Т. 18, № 1-2. – С. 57-63, 57-63.
4. Генік Я.В. Вплив антропогенних навантажень на стан ґрунтового покриву паркових і лісопаркових насаджень міст Карпатського регіону України / Я.В. Генік, А.П. Діда // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.13. – С. 110-113.

5. Колядинський П. Мікрокліматичні та орографічні чинники функціонального зонування території великого міста (на прикладі міста Чернівці) / П. Колядинський // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2008. – Вип. 434. – С. 49-61.

6. Ландшафти міста Чернівці : морфологія / за ред. В.М. Гуцуляка. – Чернівці : Вид-во "Ру-та", 2006. – 168 с.

7. Миннев В.Г. Практикум по агрохимии / В.Г. Миннев, Е.П. Дурьнина, А.В. Кочетавкин и др.; под ред. В.Г. Миннева. – М. : Изд-во МГУ, 1989. – 304 с.

8. Макаров И.П. Плодородие почв и устойчивость земледелия (агроэкологические аспекты) / И.П. Макаров, В.Д. Муха, И.С. Качетов и др.; под ред. И.П. Макарова и В.Д. Мухи. – М. : Изд-во "Колос", 1995. – 288 с.

9. Шорина Т.С. Влияние автомобильного транспорта на свойства почв придорожных территорий города Оренбурга / Т.С. Шорина, А.В. Попов, Б.С. Укенов // Вестник Оренбургского государственного университета : сб. науч. тр. – 2013. – № 6 (155). – С. 134-137.

Мирончук К.В. Влияние ґрунтовых условий на рост и развитие живых изгородей

Приведены физико-химические и агрохимические свойства почв под исследуемыми живыми изгородями, растущие в пгт Берегомет и г. Черновцы. Освещены различия влияния почвы с кислой реакцией среды, по сравнению с почвой с нейтральной реакцией, на рост и развитие живых изгородей. Охарактеризовано профильное распределение подвижных форм элементов минерального питания. Выделены показатели свойств почв, которые влияют на прирост определенного вида растений. Поданы и проанализированы корреляционные связи между физико-химическими, агрохимическими показателями почвы и приростом побегов исследовательских живых изгородей.

Ключевые слова: почва, живые изгороди, физико-химические и агрохимические свойства почвы, корреляционная связь, интенсивность прироста побегов, фактор влияния.

Myronchuk K.V. The Influence of Urban Soil Characteristics on the Growth and Development of Hedges

Some physical – chemical and agrochemical soil properties studied under hedges that grow in the village of Berehomet and the city of Chernivtsi are identified. The impact of differences in soil acidic environment compared to the soil with a neutral reaction to the growth and development of hedges is described. Some profile characteristics and the distribution of mobile forms of mineral nutrients are specified. The indicators of soil properties that affect the growth of certain plant species are determined. The correlation between physical, chemical, and agrochemical indices of soil and growth of shoots of research hedges is analysed.

Keywords: soil, hedges, physical – chemical and agrochemical properties of soil, correlation, intensity growth of shoots, impact.

УДК 582:635.[054+925](477.46/41)

Доц. О.В. Спрягайло,

канд. біол. наук – Черкаський НУ ім. Б. Хмельницького

БОТАНІКО-ГЕОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ КУЛЬТИВОВАНОЇ ДЕНДРОФЛОРИ СЕРЕДНЬОГО ПОДНІПРОВ'Я

Оцінено ступінь використання інтродукованих видів деревних рослин у фітомеліоративних системах Середнього Подніпров'я та проаналізовано походження рослинного матеріалу, що використовується в об'єктах озеленення регіону. Встановлено, що у складі об'єктів озеленення регіону зростає 62 абригенних види та 217 інтродукованих. Найбільшим представництвом відзначаються Східноазійська флористична область – 66 видів, Атлантично-Північноамериканська – 56 і Циркумбореальна – 55, а 69 видів походять із кількох ботаніко-географічних областей.